

WOJEWODA OPOLSKI

ul. Piastowska 14
45-082 Opole

Opole, 29 października 2025 r.
FB.III.431.20.2025.AP

**Pani
Małgorzata Bilińska
Prezes Zarządu
Opolskiego Stowarzyszenia
Rehabilitacji
ul. Szałwiowa 3/8
45-265 Opole**

Wystąpienie pokontrolne

I. Dane identyfikacyjne kontroli.

- 1) Nazwa i adres jednostki kontrolowanej:
Opolskie Stowarzyszenie Rehabilitacji, ul. Szałwiowa 3/8, 45-265 Opole (dalej: Stowarzyszenie).
- 2) Podstawa prawna podjęcia kontroli:
  - art. 29 ust. 3 pkt 1 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie¹ (dalej: ustawa).
- 3) Zakres kontroli:
  - a) przedmiot kontroli: Prawidłowość gromadzenia i wydatkowania środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych w organizacjach pożytku publicznego, w tym na kontach indywidualnych (tzw. subkontach) podopiecznych organizacji,
  - b) okres objęty kontrolą: od 1 stycznia 2024 r. do 31 grudnia 2024 r.
- 4) Rodzaj kontroli: problemowa.
- 5) Tryb kontroli: zwykły.
- 6) Termin kontroli: od 18 września do 1 października 2025 r.
- 7) Skład zespołu kontrolującego:
  - Justyna Zatajska – Starszy inspektor wojewódzki w Oddziale Kontroli Finansowej
  - w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, upoważnienie znak: FB.III.057.34.2025 z 11 września 2025 r.- kierownik zespołu kontrolnego,
  - Agnieszka Pusz – Inspektor wojewódzki w Oddziale Kontroli Finansowej w Wydziale Finansów i Budżetu Opolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Opolu, upoważnienie znak: FB.III.057.33.2025 z 11 września 2025 r.
- 8) Imię i nazwisko członka organu zarządzającego:

---

¹ Dz. U. 2024 poz. 1491 z późn. zm.

Małgorzata Bilińska Prezes Zarządu powołana uchwałą Walnego Zebrania Członków Stowarzyszenia z 21 czerwca 2022 r. na kolejną kadencję.

9) Kontrolę wpisano do książki kontroli prowadzonej w jednostce pod poz. nr 2².

II. Ocena skontrolowanej działalności ze wskazaniem ustaleń, na których została oparta.

Ustalenia kontroli zawarto w protokole kontroli problemowej, podpisanym obustronnie 17 października 2025 r., do treści którego nie wniesiono wyjaśnień ani zastrzeżeń.

Działalność Stowarzyszenia w kontrolowanym zakresie ocenia się jako pozytywną z nieprawidłowościami. Podstawą oceny pozytywnej było:

- pokrycie z przychodów pochodzących z 1,5% podatku dochodowego kosztów³, które dotyczyły prowadzonej działalności pożytku publicznego,
- wyodrębnienie konta przychodów i kosztów dla środków z odpisu 1,5% podatku dochodowego,
- terminowe zamieszczenie sprawozdania finansowego i merytorycznego za 2024 rok w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności,

Natomiast nieprawidłowości polegały m.in. na:

- ujęciu do przychodów 1,5% podatku dochodowego środków z innych źródeł finansowania,
- braku na wyciągach bankowych oraz dowodach księgowych dot. kosztów administracyjnych nie wszystkich elementów wymaganych ustawą o rachunkowości,
- nieopłaceniu w terminie 5 dowodów księgowych,
- wykazanie w sprawozdaniu finansowym oraz merytorycznym danych nie wynikających z prowadzonej ewidencji księgowej

W związku z powyższym, działając na podstawie art. 33 ust. 1 ustawy, przekazuję wystąpienie pokontrolne.

Opis stwierdzonego w wyniku kontroli stanu faktycznego.

1. Prawne aspekty funkcjonowania Stowarzyszenia.

Stowarzyszenie 30 stycznia 2007 r. zostało wpisane do Rejestru Stowarzyszeń, Innych Organizacji Społecznych i Zawodowych, Fundacji oraz Samodzielnych Publicznych Zakładów Opieki Zdrowotnej, prowadzonego przez Sąd Rejonowy w Opolu, VIII Wydział Gospodarczy Krajowego Rejestru Sądowego, pod numerem KRS 0000273196 i posiada status organizacji pożytku publicznego (dalej: OPP). Ostatnia zmiana wpisu w KRS⁴ została dokonana 18 lipca 2025 r.

Stowarzyszenie prowadzi działalność społecznie użyteczną w sferze zadań publicznych określonych w ustawie jako działalność pożytku publicznego, która jest jego działalnością statutową. Zgodnie z zapisami § 9 Statutu celem Stowarzyszenia jest udzielanie specjalistycznej pomocy w rehabilitacji i leczeniu osób chorych i niepełnosprawnych, który realizuje poprzez m.in.:

- organizację i finansowanie szeroko pojętej rehabilitacji osób chorych i niepełnosprawnych, w tym wypożyczenie i udostępnienie sprzętu rehabilitacyjnego oraz medycznego,
- organizację i finansowanie opieki i opieki medycznej osobom chorym i niepełnosprawnym.

---

² Numeracja ciągła.

³ Ustalenie na podstawie próby kosztów opisanej w ppkt 3.3.

⁴ Krajowy Rejestr Sądowy.

Zakres prowadzonej działalności nieodpłatnej i odpłatnej pożytku publicznego Stowarzyszenie określiło w Statucie, czym wypełniło przesłankę art. 10 ust. 3 ustawy.

Stowarzyszenie może prowadzić działalność gospodarczą na ogólnych zasadach określonych w odrębnych przepisach (§ 11 Statutu).

[akta kontroli str. 5-26]

Z informacji ujętych w KRS⁵ wynika, że jednostka:

- posiada NIP⁶ 7542893179 oraz REGON⁷ 160117005,
- nadzór nad jego działalnością sprawuje Prezydent Miasta Opola,
- siedzibą Stowarzyszenia jest miasto Opole,
- organizacja nie prowadzi jednostek terenowych.

Ponadto ustalono, że Stowarzyszenie znajdowało się w wykazie organizacji pożytku publicznego uprawnionych do otrzymania 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych w 2024 r. (dalej: 1,5% podatku dochodowego), sporządzonym przez Dyrektora Narodowego Instytutu Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego pod poz. 5101.⁸

[akta kontroli str. 27]

2. Władze Stowarzyszenia.

- Walne Zebranie Członków,
- Zarząd,
- Komisja Rewizyjna.

Zgodnie z § 20 Statutu kadencja władz Stowarzyszenia trwa 4 lata.

2.1. Walne Zebranie Członków jest najwyższym organem Stowarzyszenia. Wszyscy członkowie mają prawo brać udział w Walnym Zebraniu Członków. Głos stanowiący przysługuje członkom zwyczajnym. Uchwały zapadają zwykłą większością głosów za wyjątkiem uchwał decydujących o zmianie Statutu lub rozwiązaniu Stowarzyszenia. Do kompetencji Walnego Zebrania Członków należy m.in. uchwalanie zmian Statutu oraz zatwierdzanie rocznego sprawozdania merytorycznego i finansowego z działalności pożytku publicznego.

2.2. Organem wykonawczym Stowarzyszenia jest Zarząd, który składa się od 2-5 członków. W skład Zarządu wchodzi: prezes, v-ce prezes i pozostali członkowie, wybrani przez Walne Zebranie Członków.

Zarząd kieruje bieżącą działalnością Stowarzyszenia i do jego kompetencji należy m.in.:

- reprezentowanie Stowarzyszenia na zewnątrz,
- wykonywanie uchwał Walnego Zebrania Członków,
- występowanie z inicjatywą uchwałodawczą oraz opracowywanie projektów uchwał w sprawach dotyczących działalności Stowarzyszenia,
- opracowywanie i przedstawianie Walnemu Zebraniu Członków sprawozdania ze swojej działalności po zakończeniu roku obrotowego.

2.3. Na podstawie Statutu ustalono, że Stowarzyszenie posiada organ kontrolny, tj. Komisję Rewizyjną, która może składać się od 2-5 osób wybranych na Walnym Zebraniu Członków. Zgodnie z KRS (wg stanu na 11 września 2025 r.) Komisja Rewizyjna składała się z 2 osób. Do kompetencji Komisji Rewizyjnej należy m.in.:

---

⁵ Wg stanu na 11 września 2025 r.

⁶ Numer identyfikacji podatkowej

⁷ Rejestr Gospodarki Narodowej.

⁸ <https://niw.gov.pl/opp/wykaz-opp/>.

- kontrolowanie co najmniej raz w roku całokształtu działalności Stowarzyszenia pod względem celowości, rzetelności, prawidłowości oraz zgodności z przepisami postanowień Statutu i uchwałami władz Stowarzyszenia,
- zgłaszanie wniosków w sprawie udzielenia absolutorium Zarządowi.

3. Gromadzenie i wydatkowanie przez Stowarzyszenie środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego.

Z informacji przedłożonej przez Prezes Stowarzyszenia wynika, że w 2024 r. organizacja wykorzystywała do gromadzenia i wydatkowania środków z 1,5% podatku dochodowego następujące rachunki bankowe:

a) XXX o numerach:

- 14 1750 0012 0000 0000 3101 6959 – ponoszenie wydatków z 1,5% podatku dochodowego na działalność administracyjną,
- 42 1750 0012 0000 0000 3101 6843 – ponoszenie wydatków z 1,5 % podatku dochodowego na działalność na rzecz podopiecznych,
- 84 1750 0012 0000 0000 3101 7057 – gromadzenie 1,5% podatku dochodowego, wskazany do Urzędu Skarbowego;

b) Bank XXX:

- 49 1050 1504 1000 0090 8171 9057 – lokaty m.in. ze środków 1,5% podatku dochodowego,
- 05 1050 1504 1000 0090 8171 9073 – lokaty m.in. ze środków 1,5% podatku dochodowego.

[akta kontroli str. 28-29]

3.1. Księgi rachunkowe.

Stowarzyszenie posiada dokumentację opisującą przyjęte przez nią zasady „politykę rachunkowości” oraz instrukcję obiegu dokumentów zatwierdzone uchwałą Zarządu z dnia 2 marca 2007 r. w sprawie stosowania polityki rachunkowości. W okresie objętym kontrolą księgi rachunkowe Stowarzyszenia były prowadzone przez XXX, na podstawie umowy zawartej 1 marca 2007 r. Stwierdzono, że dokument nie został zaktualizowany w zakresie adresu podmiotu przechowującego księgi rachunkowe. W złożonym wyjaśnieniu Prezes Stowarzyszenia podała: (...) *przeoczono dokonanie zmiany adresu przechowywania ksiąg rachunkowych w polityce rachunkowości. (...). Obecnie dokumentacja księgowa jest prowadzona i przechowywana w XXX.*

W trakcie kontroli przedłożono stosowną Uchwałę nr 1/09/2025 Zarządu Stowarzyszenia z 23 września 2025 r.

[akta kontroli str. 31-32, 35-45]

Księgi rachunkowe Stowarzyszenia w badanym okresie prowadzono przy użyciu komputera z zastosowaniem programu XXX aktualizowanego zgodnie z wytycznymi producenta.

Ewidencję kosztów prowadzono w układzie porównawczym na kontach zespołu 4 Koszty według rodzajów i ich rozliczenie.

Zgodnie z zapisem art. 10 ustawy prowadzenie nieodpłatnej, odpłatnej działalności pożytku publicznego i działalności gospodarczej, wymaga rachunkowego wyodrębnienia tych form działalności w stopniu umożliwiającym określenie przychodów, kosztów i wyniku każdej z tych działalności.

Stwierdzono, że przedłożony plan kont nie zawierał podziału kosztów i przychodów na działalność nieodpłatną, odpłatną i gospodarczą jedynie nazwa konta wskazuje rodzaj działalności np. 700/1 Przychody 1 % podatku. W związku z tym Prezes Stowarzyszenia podała: (...) *Stowarzyszenie prowadziło jedynie działalność nieodpłatną w 2024 r.*

Stowarzyszenie na potrzeby kontroli przedłożyło schemat księgowania w 2024 r. przychodów i kosztów na kontach księgowych. Szczegółowe dane znajdują się w aktach kontroli.

3.2. Ewidencja przychodów.

Ewidencję księgową dla środków finansowych pochodzących z odpisu 1,5% podatku dochodowego za rok 2024, prowadzono na koncie 700/1 pn. Przychody 1% podatku w korespondencji z kontem 130/14 pn. XXX 841750 3101 7057. Wyodrębnienie konta przychodów, na którym ewidencjonowano środki otrzymane z odpisu 1,5% podatku dochodowego jest spełnieniem obowiązku wynikającego z art. 27 ust. 2c ustawy.

Kontroli poddano ewidencję księgową środków otrzymanych w 2024 r. z odpisu 1,5% podatku dochodowego (100% otrzymanych środków) na ogólną kwotę 3 645 250,42 zł oraz wyciągi bankowe (WB). Stwierdzono niżej wymienione nieprawidłowości polegające na zaewidencjonowaniu na koncie 700/1 następujących kwot:

- 400,00 zł dotyczącej darowizny (wb 21/01/2024). W złożonym wyjaśnieniu Prezes Stowarzyszenia podała: *Wyjaśniamy, iż kwota w wysokości 400,00 zł została błędnie zaksięgowana na konto 700/1 Przychody 1%. Kwota ta jest kwotą darowizny wpłaconą na konto XXX. Wystąpił błąd podczas księgowania pozycji.*
- w łącznej wysokości 2 448,00 zł, które wpłynęły na rachunek bankowy dotyczący darowizn (wb 3/05, wb 1/06) a dotyczyły zwrotu podatku PIT 4 omyłkowo wpłaconego na konto Stowarzyszenia przez Urząd skarbowy. Prezes Stowarzyszenia wyjaśniła: *Najprawdopodobniej środki przekazane w kwocie 2448,00 zł, które wpłynęły na rachunek bankowy XXX zostały przekierowane przez Urząd skarbowy na podstawie podanego numeru bankowego przez podatnika do urzędu, nie wiemy tak naprawdę, dlaczego urząd przekierował te środki dotyczące zwrotu podatku na naszą organizację zamiast do podatnika. Wpłata ta nie dotyczy 1,5% podatku. (...).*
- 137,77 zł, która stanowiła odsetki (wb 07/2024/M/84). W związku z tym Prezes Stowarzyszenia wyjaśniła: (...) *omyłkowo nie odjęto tej kwoty z przychodów z tytułu 1,5 %.*

[Dowód: akta kontroli str. 29-30, 33, 47-87]

W związku z powyższymi nieprawidłowościami kontrolujące ustaliły na podstawie dowodów księgowych oraz złożonych wyjaśnień, że wykazana w zatwierdzonym sprawozdaniu finansowym (informacja dodatkowa) i merytorycznym kwota 3 645 250,42 zł, jako otrzymane środki z 1,5% podatku dochodowego, jest nieprawidłowa i powinna wynosić 3 642 264,65 zł, tj. mniej o 2 985,77 zł.

Ponadto kontrola wykazała, że wyciągi bankowe będące dowodami księgowymi nie spełniają wymagań art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości w zakresie:

- określenia rodzaju dowodu i jego numeru identyfikacyjnego,
- stwierdzenia sprawdzenia i zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpis osoby odpowiedzialnej za te wskazania.

W złożonym wyjaśnieniu Prezes Stowarzyszenia podała: *Wyciągi bankowe są generowane w systemie bankowości elektronicznej. Po zakończeniu miesiąca określają rodzaj dowodu (wyciąg bankowy), określenie stron transakcji (bank), datę dokonania operacji gospodarczej. Zgodnie z art. 21 ust 1 pkt 5 ustawy dostawcą dowodu jest bank, operacji na kontach bankowych dokonuje zarząd Stowarzyszenia, w związku z czym zgodnie z art. 21 Ust 1 pkt 6 ustawy stwierdza sprawdzenia i zakwalifikowanie dowodu do ujęcia w księgach*

rachunkowych na podstawie załącznika nr 1 polityki rachunkowości, nie tylko pod względem merytorycznym, ale także pod względem formalnym i rachunkowym. Numer księgowy (identyfikator) zostaje nadawany automatycznie przez program po wprowadzeniu do systemu księgowego i automatycznie wprowadzany do dziennika obrotowego zawierającego dekretację dziennik obrotowy prowadzony jest chronologicznie w datach dokumentu i pod numerem księgowym zawiera wszystkie wpisy dotyczące tego dokumentu.

Zgodnie z art. 14 ustawy o rachunkowości dziennik obrotowy dowodów księgowych jest powiązany z art. 21 ustawy o rachunkowości, ponieważ zawiera dane wymagane przez ten przepis. (...)

Wyjaśnienie przyjęto z zastrzeżeniem. Art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości nie wymaga wpisania na dowodzie księgowym numeru księgowego z dziennika obrotowego tylko numer identyfikacyjny. Każdy zapis księgowy wprowadzany jest do dziennika na podstawie dowodu księgowego, stwierdzającego dokonanie operacji gospodarczej. Jak wynika z komentarza z Legalis celem numerowania dowodów księgowych jest ułatwienie dokonywania zapisów księgowych, sprawowanie kontroli nad poprawnością i kompletnością zapisów księgowych. Każda jednostka powinna mieć określony, własny system numeracji dowodów księgowych, która może być jednolita lub grupowa, czyli oddzielna dla poszczególnych rodzajów dokumentów, np. raportów kasowych, wyciągów bankowych, faktur. Ponadto, ustawa o rachunkowości nie określa dokładnie sposobu numerowania dowodów księgowych ani pozycji w dzienniku, natomiast w praktyce przyjęto, że numer pozycji w dzienniku jest różny od numeru dowodu księgowego. Przepisy ustawy o rachunkowości podkreślają zasadę chronologii i ciągłości zapisów w księgach (art. 23 tej ustawy). Bardzo ważne jest również, aby numeracja dokumentów i pozycji w dzienniku stosowana w jednostce była określona w polityce rachunkowości. Aby nie narazić się na zarzut nierzetelnego prowadzenia ksiąg, przyjmując zasady numeracji należy pamiętać, aby była zapewniona jej ciągłość i chronologia⁹.

[akta kontroli str. 54, 34]

3.3. Zasady wydatkowania środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego.

Ustalono, że w Stowarzyszeniu w okresie objętym kontrolą obowiązywał Regulamin Subkont określający zasady powstania, prowadzenia, gromadzenia i wydatkowania środków pieniężnych oraz likwidacji subkonta w ramach rachunku bankowego Opolskiego Stowarzyszenia Rehabilitacji. Dokument został wprowadzony uchwałą nr 1/01/2012 z dnia 2 stycznia 2012 r.¹⁰ Z zapisów regulaminu wynika, że subkonto może być prowadzone dla dzieci i dorosłych ze schorzeniami neurologicznymi a także uszkodzeniami narządu ruchu na mocy podpisanego Porozumienia. Ponadto, regulamin określa zasady rozliczania środków zgromadzonych na subkoncie oraz rodzaje wydatków, które mogą podlegać refundacji, tj.m.in.:

- zakup lekarstw i środków medycznych,
- rehabilitacja i leczenie podopiecznego na terenie Polski i za granicą,
- zakup sprzętu rehabilitacyjnego (wózki inwalidzkie, łóżka, materace, ortezy, protezy itp.),
- zakup sprzętu medycznego (np. respirator) i pielęgnacyjnego (np. pieluchy, opatrunki, strzykawki),
- zakup suplementów i leków,
- wizyty lekarskie,
- turnusy rehabilitacyjne.

⁹ <https://sip.legalis.pl/document-full.seam?documentId=mjuwelrsga2tcmbvgyydc&refSource=search&ols=&searchScope=all&searchType=near&legalActDocumentId=mfrxlrsgq3tcmbobqxa1rrqi2dcmbzqi2s45tfoixdcoitg4zg>

¹⁰ Ostatnia zmiana została wprowadzona Uchwałą nr 2/09/2025 z 23 września 2025 r.

Według informacji otrzymanej od Prezes Stowarzyszenia na 31 grudnia 2024 r. organizacja posiadała 579 aktywnych subkont dla podopiecznych, z którymi Stowarzyszenie zawarło Porozumienie.

[akta kontroli str. 88-119]

Podopieczni posiadający subkonto mogli gromadzić i wydatkować środki z następujących źródeł, tj.:

- zbiórki z 1,5% podatku dochodowego (80% kwoty zostaje zaksięgowana na subkoncie podopiecznego, natomiast 20% jest przekazywane na cele statutowe Stowarzyszenia),
- darowizn,
- zbiórki publicznej,
- zbiórki na siepomaga.pl.

Ustalono, że zgodnie z § 1 ust. 2 Porozumienia podopiecznemu był nadawany numer ewidencyjny będący jednocześnie numerem podopiecznego w rejestrze Stowarzyszenia. W księgach rachunkowych subkonta były prowadzone na koncie księgowym 208 analitycznie wg poszczególnych osób bez podziału na źródła finansowania. Informację o zgromadzonych środkach z ww. tytułów właściciel subkonta mógł uzyskać poprzez Internet (subkonto-online), drogą telefoniczną lub pocztą elektroniczną. Refundacja następowała do wysokości środków znajdujących się na subkoncie podopiecznego.

3.3.1. Ewidencja kosztów podopiecznych pochodzących ze środków z 1,5% podatku dochodowego.

Na podstawie zestawień sporządzonych przez Stowarzyszenie ustalono, że w okresie objętym kontrolą organizacja wypłaciła podopiecznym z subkont środki w łącznej wysokości 2 257 393,95 zł, z tego:

- a) 1 796 358,10 zł dotyczyło zwrotu świadczeń medycznych i rehabilitacyjnych. Wypłata środków z subkonta odbywała się na konto podopiecznego lub jego opiekuna na podstawie podania o zwrot kosztów oraz oryginałów faktur i rachunków wystawionych na podopiecznych m.in. za leki i suplementy, wizyty lekarskie, zajęcia psychologiczno-pedagogiczne, noclegi i turnusy rehabilitacyjne, badania specjalistyczne,
- b) 461 035,85 zł dotyczyło zakupu świadczeń medycznych i rehabilitacyjnych. Wypłata środków z subkonta podopiecznego następowała przelewem na konto firmy, która wystawiła fakturę/rachunek na Stowarzyszenie m.in. za zajęcia rehabilitacyjne, neurologopedyczne, turnus rehabilitacyjny, transport na rehabilitację.

[akta kontroli str. 120-133, 326-347]

Prawidłowość zwrotu kosztów poniesionych przez podopiecznych z 1,5% podatku dochodowego sprawdzono na podstawie próby za lipiec, październik i listopad 2024 r. w łącznej wysokości 877 180,41 zł (38,86% z kwoty kosztów 2 257 393,95 zł) poddając kontroli:

- ewidencję księgową konta 711/1 pn. Koszty działalności statutowej dofinansowania z 1% (na subkontach księgowanie odbywało się poprzez konto rozliczeniowe 208/0zz pn. dofinansowania podopieczni¹¹),
- zestawienia¹² sporządzane na bieżąco przez pracowników Stowarzyszenia będących podsumowaniem faktur:
  - wystawionych imiennie na podopiecznego w wysokości 759 165,90 zł stanowiących zwrot świadczeń medycznych i rehabilitacyjnych,
  - wystawionych na Stowarzyszenie w wysokości 117 996,51 zł stanowiących zakup świadczeń medycznych i rehabilitacyjnych.

¹¹ Analogicznie postępowano przy darowiznach (konto 711/2) oraz zbiórkach publicznych (konto 711/3).

¹² Zestawienia sporządzane są w oparciu o ewidencję szczegółową prowadzoną przez pracowników Stowarzyszenia.

Poddane kontroli dowody źródłowe opatrzone zostały adnotacją, że wydatek sfinansowano ze środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego. Ponadto każdorazowo sprawdzane były pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz zatwierdzone do zapłaty.

[akta kontroli str. 120-171]

W wyniku kontroli stwierdzono uchybienie (pkt a) oraz nieprawidłowości (pkt b) polegające na:

- a) dokonaniu dwóch zapisów w ewidencji księgowej konta 711/1 wskazując w pozycji *Zdarzenie i opis* błędne nazwisko, tj.:
- dokumentem PK 4/10/1/2024 z 24 października kwotę 4 568,72 zł przypisano XXX zamiast XXX,
  - dokumentem PK 5/10/1/2024 z 31 października 2024 r. kwotę 4 917,36 zł, przypisano XXX zamiast XXX.

Z wyjaśnień Prezesa Stowarzyszenia wynika, że błędnie wpisano nazwiska na koncie 711/1.

[akta kontroli str. 172-195]

- b) ujęciu na koncie:
- 711/1 dofinansowania dla XXX w kwocie 7 983,14 zł zamiast 5 972,28 zł - jak wskazano w zestawieniu faktur do przelewu z 7.11.2024 cz. I (PK 1/11/24),
  - 711/2 dofinansowania dla XXX w kwocie 36,85 zł zamiast na koncie 711/1, pomimo że takie źródło finansowania było wskazane w zestawieniu faktur do przelewu z 7.11.2024 cz. I (PK 1/11/24),
  - 711/1 zakupu świadczenia dla XXX w kwocie 1 560,00 zł zamiast 729,44 zł - jak wskazano w zestawieniu faktur do przelewu z 14.11.2024 cz. I (poz. 958),
  - 711/2 dofinansowania dla XXX w kwocie 260,84 zł zamiast na koncie 711/1, pomimo że takie źródło finansowania było wskazane w zestawieniu faktur do przelewu z 14.11.2024 cz. I (PK 2/11/1/24).

Prezes Stowarzyszenia wyjaśniła, że przyczyną niewłaściwego księgowania był błąd osoby prowadzącej księgę rachunkowe.

[akta kontroli str. 196-200]

3.3.2. Ewidencja kosztów administracyjnych ze środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego.

Ustalono, że Stowarzyszenie w okresie objętym kontrolą poniosło koszty administracyjne w łącznej wysokości 541 999,53 zł, w tym z 1,5% podatku dochodowego w kwocie 537 446,04 zł.

[akta kontroli str. 201-203]

W wyniku analizy ewidencji księgowej oraz dowodów źródłowych za lipiec, październik i listopad 2024 r. stwierdzono, że organizacja poniosła koszty administracyjne ze środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego w łącznej wysokości 147 569,47 zł z przeznaczeniem na:

- materiały biurowe - 858,80 zł,
- usługi telekomunikacyjne - 123,13 zł,
- usługi księgowe - 34 337,50 zł,
- podatek VAT 9M - 590,00 zł,
- pozostałe usługi - 4 576,69 zł,
- wynagrodzenia osobowe i bezosobowe - 70 642,68 zł,
- składki ZUS - 13 306,79 zł,

- reklama - 12 380,83 zł,
- najem lokal - 10 147,50 zł,
- dzierżawa urządzeń - 448,95 zł,
- prowizje bankowe - 156,60 zł.

[akta kontroli str. 204-230]

3.3.2.1. Stwierdzone uchybienie (poz. 1) oraz nieprawidłowości (poz. 2 - 8) w kosztach i wydatkach dotyczących 1,5% podatku dochodowego.

1. Brak wskazania źródła finansowania ze środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego na 61 dowodach księgowych.
Prezes Stowarzyszenia podała, że (...) *Brak informacji o źródle finansowania na części dokumentów księgowych był efektem uproszczonego sposobu opisu dokumentów stosowanego w biurze, w którym wskazywano numer konta księgowego, lecz nie dopisywano jednoznacznie informacji o źródle finansowania (1,5% podatku dochodowego). Dokumenty zostały zaksięgowane na odpowiednich kontach księgowych, jednak brakowało adnotacji bezpośrednio na fakturze.*

Wskazuję, że każdy dokument księgowy (rachunek, faktura, lista płac itp.) stanowiący podstawę do ujęcia w księgach rachunkowych powinien być opisany w sposób niepozostawiający wątpliwości co do źródeł finansowania, analogicznie jak w przypadku dokumentów dotyczących zwrotu kosztów podopiecznym, co zostało opisane w ppkt 3.3.1. niniejszego dokumentu.

[akta kontroli str. 231-235]

2. Brak opisu merytorycznego na 61 dowodach księgowych dotyczących kosztów poniesionych z 1,5% podatku dochodowego, czym naruszono pkt 10 Komunikatu nr 10 Ministra Finansów w sprawie ogłoszenia uchwały Komitetu Standardów Rachunkowości w sprawie przyjęcia stanowiska Komitetu w sprawie niektórych zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych z dnia 10 maja 2010 r.¹³
Prezes Stowarzyszenia podała, że: (...) *Brak pełnych opisów merytorycznych (...) wynikał z omyłek i niedopatrzeń w procesie ich obiegu. Dokumenty były ujmowane w księgach rachunkowych na podstawie prawidłowo wystawionych faktur, jednak nie zawsze uzupełniano opis wskazujący szczegółowo cel i charakter wydatku (...).*

[akta kontroli str. 231, 234-235]

3. Brak potwierdzenia dokonania sprawdzenia 61 dowodów księgowych pod względem merytorycznym, formalnym i rachunkowym oraz zakwalifikowania dowodu do ujęcia w księgach rachunkowych przez wskazanie miesiąca oraz sposobu ujęcia dowodu w księgach rachunkowych (dekretacja), podpisu osoby odpowiedzialnej za te wskazania. Działanie takie narusza art. 21 ust. 1 pkt 6 ustawy o rachunkowości w związku z Krajowym Standardem Rachunkowości w sprawie niektórych zasad prowadzenia ksiąg rachunkowych¹⁴.
Prezes Stowarzyszenia podała, że: (...) *Operacji na koncie bankowym 14.1750.0012.0000.1101.6958 dotyczącego transakcji zapłat Kosztów administracyjnych dokonuje zarząd Stowarzyszenia, w związku z czym zgodnie z art. 21 ust 1 pkt 6 ustawy stwierdza sprawdzenie i zakwalifikowanie dowodu do ujęcia w księgach Rachunkowych na podstawie załącznika nr 1 polityki rachunkowości, nie tylko pod względem merytorycznym, ale także pod względem formalnym i rachunkowym. (...) Dokonując przelewów Zarząd potwierdza wiarygodność i rzetelność dokumentu, wobec czego interpretowaliśmy to w ten sposób, że Zarząd nie ma obowiązku podpisywania*

¹³ Dz. Urz. MF nr 6, poz. 26.

¹⁴ Dz. Urz. MF nr 6, poz. 26.

dokumentu. Potwierdzeniem faktu zatwierdzenia dokumentu jest sam fakt przekazania do zewnętrznego biura rachunkowego. (...).

Wyjaśnienie zostało przyjęte z zastrzeżeniem. W załączniku nr 1 do polityki rachunkowości jest zapis, że biuro rachunkowe przyjmuje dowody księgowe zgodnie z umową będące w posiadaniu Zarządu. Kolejno, przyjmuje się, że przekazane dowody do księgowania są rzetelne, w związku z tym nie wymagają zatwierdzeń merytorycznych, natomiast przekazywane przez pracowników lub inne osoby wymagają zatwierdzenia przez osobę upoważnioną. Wskazuję, że na dokumentach księgowych przedłożonych do kontroli nie ma adnotacji, kto przekazuje dokumenty do biura rachunkowego, wobec czego nie można potwierdzić, że zostały przekazane przez Zarząd lub innego pracownika. Ponadto, w załączniku nie ma opisu sposobu postępowania z dokumentami w zakresie sprawdzenia ich pod względem formalnym i rachunkowym. Wskazuję, że dekretacja może odbywać się ręcznie na dokumencie lub automatycznie w przypadku prowadzenia ksiąg rachunkowych, przy pomocy techniki komputerowej. Możliwe jest odstępianie od ręcznej dekretacji każdego dowodu księgowego, jeżeli z programu można uzyskać informacje o sposobie ewidencji dowodu księgowego na kontach syntetycznych lub analitycznych z zachowaniem podwójnego zapisu. Program księgowy powinien umożliwiać jednoznaczne powiązanie dowodu księgowego z zapisami w dzienniku, np. poprzez numer pozycji księgowej, a także powinien umożliwiać wydruk dekretu oraz powiązanie tego wydruku z właściwym dowodem źródłowym. Natomiast pamiętać należy, że przyjęte przez organizację rozwiązania w zakresie dekretacji dowodów księgowych powinny znaleźć odzwierciedlenie w dokumentacji opisującej przyjęte zasady (politykę) rachunkowości. Zastosowane uproszczenia w tym zakresie nie mogą wykraczać poza opisane w art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Z analizy dokumentów przedłożonych do kontroli wynika, że nie dołączano dekretacji z systemu komputerowego oraz nie było w polityce rachunkowości uregulowań w tym zakresie.

[akta kontroli str. 234-236]

4. Brak numeru identyfikacyjnego na 61 dowodach księgowych, czym naruszono art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości.

Prezes Stowarzyszenia podała, że: (...) Numer księgowy (identyfikator) zostaje nadawany automatycznie przez program po wprowadzeniu do systemu księgowego i automatycznie wprowadzany do dziennika obrotowego zawierającego dekretację. Dziennik obrotowy prowadzony jest chronologicznie w datach dokumentu i pod numerem księgowym zawiera wszystkie wpisy dotyczące tego dokumentu. (...)

Zgodnie z art. 14 ustawy o rachunkowości dziennik obrotowy dowodów księgowych jest powiązany z art. 21 ustawy o rachunkowości, ponieważ zawiera dane wymagane przez ten przepis. (...)

Wyjaśnienie zostało przyjęte z zastrzeżeniem. Wskazuję, że przepis art. 21 ustawy o rachunkowości jest kluczowy, jeśli chodzi o **regulacje kwestii formalnych dowodów księgowych**. Określa on minimalne wymagania, które muszą spełniać dokumenty księgowe będące podstawą ewidencji, by można uznać je za kompletne (art. 22 ust. 1 ustawy o rachunkowości). Spełnienie tych wymogów ma na celu zapewnienie odpowiedniej jakości ksiąg rachunkowych (art. 24 ustawy o rachunkowości), a w konsekwencji również rzetelności sprawozdania finansowego.

Dowody księgowe muszą zawierać przynajmniej takie elementy, jak: **numer identyfikacyjny dowodu**. Jednostka może stosować numerację ciągłą, czyli numery są nadawane kolejno w trakcie wpływu dokumentów do jednostki i niezależnie od ich rodzaju, bądź w podziale na grupy według typów (osobna numeracja dla faktur zakupu,

osobna dla wyciągów bankowych itd.). Należy pamiętać, że numeracja ta nie ma nic wspólnego z numeracją nadawaną przez wystawcę dokumentu.¹⁵

Numer pozycji z dziennika (czyli numer zapisu) nie jest numerem identyfikacyjnym dowodu księgowego (np. faktury), choć często jest z nim utożsamiany dla ułatwienia powiązania dokumentów. Numer dziennika nadawany jest przez system księgowy i zapewnia chronologiczną ciągłość zapisów w księdze, podczas gdy numer dowodu księgowego to identyfikator samego dokumentu w konkretnej grupie dokumentów.

[akta kontroli str. 234-237]

5. Ujęcie w ewidencji księgowej na koncie 405/3 pn. koszty zus z 1% kwoty 3 485,46 zł z 2 list płac 7/2024, natomiast z dokumentów źródłowych wynika kwota 3 486,19 zł, tj. o 0,73 zł więcej. Takie działanie narusza art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości, w myśl którego księgi rachunkowe powinny być prowadzone bezbłędnie.

Prezes Stowarzyszenia podała, że: *Rozliczenia ZUS zarówno w zakresie potrąceń ZUS jak kosztów ZUS-dodawane były ręcznie (kilka pozycji na listach płac) błędnie została wpisana kwota na koncie 405-3 co spowodowało zaniżenie konta 405-3 o kwotę 0,73 zł mniej.*

Z wyjaśnień Prezes Stowarzyszenia wynika, że prawidłowa kwota to 3 486,19 zł.

[akta kontroli str. 238-241]

6. Ujęcie w ewidencji księgowej na koncie 406/1 pn. koszty reklamy -1% faktury nr 5124392679 z 30 listopada 2024 r. pod datą 30 października 2024 r., czym naruszono art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości, w myśl którego księgi rachunkowe powinny być prowadzone bezbłędnie.

Prezes Stowarzyszenia podała, że: (...) *Dokument został wprowadzony pod błędną datą.* (...)

[akta kontroli str. 242-243]

7. Ujęcie w ewidencji księgowej kwoty 25,90 zł na koncie 402/5 pn. usługi finans z 1%, natomiast z dowodu źródłowego F0006100972400975446U wynika, że:

- wartość faktury jest o 10,30 zł mniejsza,
- data wystawienia faktury to 18 lipca 2024 r.

Takie działanie narusza art. 24 ust. 1 ustawy o rachunkowości, w myśl którego księgi rachunkowe powinny być prowadzone bezbłędnie.

Prezes Stowarzyszenia podała, że kwota 25,90 zł wynika z dwóch faktur: (...) *otrzymanych z XXX: Fv nr F000610072400724009754 z dnia 18.07.2024 r na kwotę 15,60 zł, FV nr F0004700724009754460 z dnia 15.07.2024 na kwotę 10,30 zł. Obydwie faktury zaksięgowano razem w dniu 31.07.2024 r na kwotę 25,90 zł. Błędnie pod inną datą wprowadzono obie faktury.* (...).

Wskazuję, że takie działanie narusza ponadto art. 20 ust. 1 ustawy o rachunkowości, zgodnie z którym, do ksiąg rachunkowych należy wprowadzić, w postaci zapisu, każde zdarzenie.

[akta kontroli str. 244-246]

8. Dokonanie zapłaty 5 faktur z przekroczeniem terminu płatności wskazanym na dokumencie. Działanie takie narusza art. 34 ust. 1 ustawy w powiązaniu z art. 44 ust. 3 pkt 3 ustawy o finansach publicznych, który zobowiązuje do dokonywania wydatków publicznych w wysokości i terminach wynikających z wcześniej zaciągniętych zobowiązań.

¹⁵ <https://sip.legalis.pl/document-full.seam?documentId=mjxw62zogi3danbzgqzdgdmzoobqxalrwgy3dimbwgq4a&refSource=guide&legalActDocumentId=mfrxlrsgq3tcmboobqxalrrgu3dsnbboozsxelrrheztomy>.

Prezes Stowarzyszenia podała, że: *Dokonanie zapłaty niektórych faktur po terminie wynikało z omyłek natury organizacyjno-administracyjnej, w szczególności:*

- *przeoczenia dokumentów księgowych w toku bieżącej obsługi finansowej,*
- *opóźnień w obiegu dokumentów pomiędzy osobami przygotowującymi a osobą zatwierdzającą płatność,*
- *spiętrzenia obowiązków w krótkim okresie, co skutkowało przesunięciem terminu realizacji przelewu,*
- *w jednym przypadku opóźnienie wynikało z błędnej interpretacji zapisu na fakturze dotyczącego terminu płatności.*

(...) kontrahenci nie naliczyli odsetek ustawowych ani nie wystąpili z roszczeniami w tym zakresie, organizacja nie poniosła dodatkowych kosztów z tytułu nieterminowej zapłaty.

(...)

[akta kontroli str. 247-254]

4. Sprawozdania Stowarzyszenia.

Ustalono, że Stowarzyszenie udostępniło do publicznej wiadomości sprawozdanie finansowe i merytoryczne za rok 2024, poprzez zamieszczenie na stronie internetowej organizacji, czym wypełniono dyspozycję art. 23 ust. 2a ustawy.

Kontrola wykazała, że Stowarzyszenie zamieściło 3 lipca 2025 r. sprawozdanie finansowe i merytoryczne za 2024 rok w bazie sprawozdań organizacji pożytku publicznego na stronie internetowej Narodowego Instytutu Wolności, zgodnie z terminem wskazanym w art. 23 ust. 6 ustawy.

[akta kontroli str. 255-293]

4.1. Sprawozdanie finansowe.

W wyniku analizy stwierdzono, że zatwierdzony bilans, rachunek zysków i strat (dalej RZiS) oraz informacja dodatkowa Stowarzyszenia zostały sporządzone przez Zarząd zgodnie z załącznikiem nr 6 do ustawy o rachunkowości przeznaczonym m.in. dla Stowarzyszeń, co spełnia wymogi art. 46 ust. 5 pkt 6, 47 ust. 4 pkt 6, 48 ust. 5 ustawy o rachunkowości oraz art. 23 ust. 2 ustawy.

Ustalono, że sprawozdanie finansowe zostało:

- sporządzone 31 marca 2025 r., tj. w terminie wynikającym z art. 52 ust. 1 ustawy o rachunkowości. Jak wynika z otrzymanej od Stowarzyszenia informacji, ze względu na przekazanie sprawozdania finansowego do badania przez biegłego rewidenta, zostało ono podpisane przez Zarząd 23 czerwca 2025 r. po otrzymaniu prawidłowej wersji pokontrolnej dopuszczonej do publikacji.

[akta kontroli str. 294-304]

- zatwierdzone Uchwałą nr 1/07/2025 Walnego Zebrania Członków z dnia 3 lipca 2025 r. z przekroczeniem terminu wskazanego w art. 53 ust. 1 ustawy o rachunkowości, tj. po 30 czerwca 2025 r. Wyjaśnienie w tym zakresie złożyła Prezes Stowarzyszenia, podając: *Wersja ta została podpisana profilem zaufanym przez członków Zarządu dnia 23.06.2025, a zebranie zatwierdzające było do 15 dni od opinii biegłego, tj. od dnia 23.06.2025. Po ustaleniu daty Zebrania i ustalenia wymaganego quorum udało się ustalić datę spotkania na 03.07.2025, na którym nastąpiło zatwierdzenie sprawozdania, następnie zostało ono umieszczone na stronie NIW, wysłane do KAS oraz na stronie www.stowarzyszenia do dnia 15.07.2025 r., co spełnia wymóg prawny publikacji sprawozdań.*

[akta kontroli str. 294, 305-307]

Analiza dokumentów źródłowych wykazała następujące nieprawidłowości:

- 1) w sprawozdaniu finansowym zatwierdzonym przez Zarząd Stowarzyszenia wpisano w Bilansie w poz. Rzeczowe aktywa trwałe (A.II.) kwotę 560 917,78 zł, natomiast w dokumencie zamieszczonym na stronie NIW została ona wykazana w poz. Inwestycje długoterminowe (A.IV.). W złożonym wyjaśnieniu Prezes Stowarzyszenia podała: *W zakresie sprawozdania finansowego, uprzejmie informuję, że różnica pomiędzy wersją sprawozdania zamieszczoną na stronie Narodowego Instytutu Wolności a wersją zatwierdzoną przez Zarząd Stowarzyszenia wynikała z omyłki popełnionej podczas wypełniania pierwotnej wersji sprawozdania.*
W pierwotnym pliku sprawozdania finansowego – przygotowanym przed ostateczną weryfikacją przez biegłego rewidenta – kwota 560 917,78 zł została błędnie ujęta w pozycji „Inwestycje długoterminowe (A.IV)”, zamiast w pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe (A.II)”.
W trakcie kontroli i badania sprawozdania przez biegłego rewidenta nieprawidłowość została wychwycona, a dane zostały skorygowane i zatwierdzone w prawidłowej formie, w której wskazana kwota została prawidłowo przypisana do pozycji „Rzeczowe aktywa trwałe”.
Przyczyną błędu była pomyłka techniczna w trakcie ręcznego wprowadzania danych do formularza sprawozdania.

[akta kontroli str. 256, 261, 308]

- 2) w informacji dodatkowej:

- a) w pkt 7 w sposobie wydatkowania środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego:
- nie wykazano kosztów administracyjnych w wysokości 537 448,04 zł oraz kampanii reklamowej w kwocie 47 632,33 zł, które zostały poniesione z 1,5% podatku dochodowego, co narusza art. 4 ust. 1a i 2 ustawy o rachunkowości. Prezes Stowarzyszenia podała, że błąd powstał w wyniku niedopatrzenia.
[akta kontroli str. 263-264, 309-313, 350-351]
  - wykazano kwoty kosztów poniesionych z 1,5 % podatku dochodowego w łącznej wysokości 1 759 212,12 zł natomiast z ewidencji konta 711/1 wynika wartość 2 257 393,95 zł. Analiza wykazała, że błędnie wpisano kwoty głównych działań, w ramach których poniesiono koszty, mianowicie: wysokość zwrotu kosztów świadczeń medycznych dla podopiecznych wskazano kwotę 1 407 811,73 zł zamiast 1 796 358,10 zł oraz wysokość zakupu świadczeń medycznych dla podopiecznych wskazano kwotę 351 400,39 zł zamiast 461 035,85 zł. Działanie takie narusza art. 4 ust. 1a i 2 ustawy o rachunkowości. Prezes Stowarzyszenia wyjaśniła: kwoty zostały błędnie wpisane przez biuro rachunkowe w trakcie opracowywania danych.

[akta kontroli str. 263, 324-347]

- b) wykazano w pkt 8 koszty związane z promocją 1,5% podatku dochodowego w 2024 r. w wysokości 47 632,33 zł, pomimo że z ewidencji księgowej wynika kwota 47 693,31 zł, tj. więcej o 60,98 zł. Działanie takie narusza art. 4 ust. 1a i 2 ustawy o rachunkowości. Prezes Stowarzyszenia podała: *Różnica (...) wynika z faktu, że:*
- *w informacji dodatkowej ujęto wyłącznie koszty poniesione ze środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego od osób fizycznych,*
  - *natomiast w ewidencji księgowej ogółem znalazła się również kwota 60,98 zł, która została pokryta ze środków pochodzących z darowizn, a nie z 1,5% podatku.(...)*

Nieścisłość ta miała charakter omyłki redakcyjnej, wynikającej z nieuwzględnienia w opisie źródła finansowania niewielkiej części wydatku.

Ponadto w związku ze stwierdzoną nieprawidłowością dotyczącą zawyżenia o 2 985,77 zł przychodów z 1,5% podatku dochodowego (opisaną w pkt 3.2. niniejszego dokumentu) ustalono, że wykazana w sprawozdaniu finansowym kwota przychodów z działalności statutowej oraz zysk netto są zawyżone.

Działalność Stowarzyszenia w kontrolowanym okresie wykazała zysk (przed stwierdzoną nieprawidłowością) w wysokości 1 206 883,65 zł. Walne Zebranie Członków Uchwałą nr 1/07/2025 z 3 lipca 2025 r. przeznaczyło wypracowany zysk netto na cele statutowe.

[akta kontroli str. 307-307]

Stwierdzono, że dane w sprawozdaniu finansowym wynikają z prowadzonej ewidencji księgowej z zastrzeżeniem stwierdzonych nieprawidłowości (pkt 3.2., 4.1. ppkt 2 niniejszego dokumentu).

[akta kontroli str. 352-357]

4.2. Sprawozdanie merytoryczne.

W wyniku kontroli Roczno sprawozdania merytorycznego z działalności opp za 2024 r. stwierdzono, że zostało ono sporządzone zgodnie ze wzorem wskazanym w rozporządzeniu Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego¹⁶.

Dokonano następujących ustaleń:

- 1) zapisy na kontach księgowych nie umożliwiają uzupełnienia poz. III.2.3b oraz c Przychody z darowizn od osób fizycznych i prawnych, ponieważ nie dostosowano planu kont organizacji w zakresie wyodrębnienia kont w tym zakresie. Zgodnie z art. 24 ust. 4 pkt 2 ustawy o rachunkowości księgi rachunkowe uznaje się za sprawdzalne, jeżeli umożliwiają stwierdzenie poprawności dokonanych w nich zapisów, stanów (sald) oraz działania stosowanych procedur obliczeniowych, a w szczególności: zapisy uporządkowane są chronologicznie i systematycznie według kryteriów klasyfikacyjnych umożliwiających sporządzenie obowiązujących jednostkę sprawozdań finansowych i innych, sprawozdań, w tym deklaracji podatkowych oraz dokonanie rozliczeń finansowych. W złożonym wyjaśnieniu Prezes podała: *Plan kont nie został dostosowany w zakresie przychodów z darowizn, gdyż wcześniej interpretowaliśmy to jako prawidłowy (...).*
Po uwagach kontroli plan kont zostanie dostosowany w zakresie otrzymanych darowizn od osób prawnych co zapewni dokładne rozliczenie bez konieczności sporządzania dodatkowych zestawień.

[akta kontroli str. 286, 358-361, 314-315]

- 2) zapisy na kontach księgowych utrudniają ustalenie stanu początkowego na 1 stycznia 2024 r. środków pochodzących z odpisu 1,5% podatku dochodowego (poz. III.3.3.1.). Stwierdzono, że nie wykazano środków z 1,5% podatku dochodowego, które były gromadzone na kontach bankowych przeznaczonych do zakładania lokat, co jest niezgodne z instrukcją wypełniania sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego, ponieważ w tym polu wykazuje się wszystkie środki z 1,5% podatku dochodowego, których organizacja nie wydatkowała w poprzednich latach. W złożonym wyjaśnieniu Prezes Stowarzyszenia podała: *Zarząd Opolskiego Stowarzyszenia Rehabilitacji informuje, iż w pozycji III.3.1 sprawozdania merytorycznego za rok 2024 biuro rachunkowe wykazało kwotę 863 439,86 zł jako*

¹⁶ Rozporządzenie Przewodniczącego Komitetu do spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie wzorów rocznego sprawozdania merytorycznego oraz rocznego uproszczonego sprawozdania merytorycznego z działalności organizacji pożytku publicznego Dz. U. z 2018 r. poz. 2061 z późn. zm.

środki niewydatkowane z roku 2023, tj. różnicę pomiędzy przychodami a kosztami tego okresu.

Po analizie instrukcji wypełniania sprawozdań merytorycznych OPP Zarząd stwierdził, iż zapis ten powinien obejmować całkowity stan środków pochodzących z 1,5% podatku narastająco z lat poprzednich, a nie jedynie dane dotyczące ostatniego roku obrotowego.

Zgodnie z informacją przekazaną przez Biuro Rachunkowe (...), wskazana kwota obejmowała środki ujęte na kontach:

- 130/14 – 202 187,82 zł (konto 84 – wpływy z 1,5%),*
- 131/03 – 661 252,04 zł (konto oszczędnościowe XXX). (...)*

Jak wynika z powyższych wyjaśnień środki znajdujące się na koncie 130/14 dotyczą w całości 1,5% podatku natomiast na koncie 131/03 pochodzą również z innych źródeł finansowania, co potwierdzają przedłożone wyciągi bankowe.

[akta kontroli str. 316-322]

- 3) w poz. III.3.3. pn. Działania, w ramach których poniesiono koszty ze środków pochodzących z 1,5% podatku dochodowego w okresie sprawozdawczym oraz szacunkowe kwoty (...), podano kwoty kosztów poniesionych z 1,5 % podatku dochodowego niezgodne z zestawieniem będącym ewidencją szczegółową prowadzoną w Stowarzyszeniu, mianowicie: wysokość zwrotu kosztów świadczeń medycznych dla podopiecznych wskazano kwotę 1 407 811,373 zł zamiast 1 796 358,10 zł oraz wysokość zakupu świadczeń medycznych dla podopiecznych wskazano kwotę 351 400,39 zł zamiast 461 035,85 zł. W złożonym wyjaśnieniu Prezes Stowarzyszenia podała: *Kwoty wykazane w sprawozdaniu merytorycznym opracowano na podstawie danych z ewidencji analitycznej i zestawień kosztów dotyczących wydatków działalności statutowej finansowanej ze środków pochodzących z 1,5% podatku. (...) dwie kwoty szacunkowe podane w treści sprawozdania zostały błędnie wpisane przez biuro rachunkowe w trakcie opracowywania danych – omyłkowo przepisano kwoty z okresu sprawozdawczego roku poprzedniego. (...).*

[akta kontroli str. 286, 319, 323-324]

- 4) w poz. III.4.1. pn. Koszty organizacji w okresie sprawozdawczym ogółem, w kolumnie: Wysokość kosztów finansowana z 1,5% podatku (...) wpisano kwotę 2 794 841,99 zł, natomiast z ewidencji księgowej oraz zestawienia sporządzonego przez Stowarzyszenie pn. Źródła finansowania kosztów oraz kont księgowych wynika wartość 2 794 839,99 zł, tj. o 2 zł mniej. Prezes Stowarzyszenia wyjaśniła, że wynika to z błędnego wpisania kosztów administracyjnych.

[akta kontroli str. 287, 319, 350-351]

- 5) w poz. III.4.1.e) pn. Koszty administracyjne, w kolumnie: Wysokość kosztów finansowana z 1,5% podatku (...) wpisano kwotę 537 448,04 zł, natomiast z ewidencji księgowej oraz zestawienia sporządzonego przez Stowarzyszenie pn. Źródła finansowania kosztów oraz kont księgowych wynika wartość 537 446,04 zł, tj. o 2 zł mniej. Prezes Stowarzyszenia wyjaśniła: (...) *Koszty administracyjne ogółem poniesione z 1,5% wynosiły 537.446,04 zł – błędnie wpisano kwotę 537.448,04 zł.*

[akta kontroli str. 287, 319, 350-351]

- 6) w pozycji III.4.2. pn. Koszty kampanii informacyjnej lub reklamowej związanej z pozyskiwaniem środków z 1,5% podatku (...), w kolumnie: Koszty ogółem wpisano kwotę 47 632,33 zł, natomiast na koncie 406 pn. Reklama jest zaewidencjonowana kwota 47 693,31 zł, tj. o 60,98 zł więcej. W złożonym wyjaśnieniu Prezes podała, że rozbieżność wynika z błędnej interpretacji zapisu w tabeli.

[akta kontroli str. 287, 319]

III. Zakres, przyczyny i skutki stwierdzonych w wyniku kontroli nieprawidłowości oraz osoby odpowiedzialne za nieprawidłowości.

1. Zawyżenie przychodów z 1,5% podatku dochodowego. Przyczyną nieprawidłowości było błędne ujęcie przez biuro rachunkowe przychodów z darowizn i odsetek. Skutkiem nieprawidłowości było zniekształcenie danych w sprawozdaniu finansowym i merytorycznym.
2. Brak na wyciągach bankowych oraz 61 dowodach księgowych dotyczących kosztów administracyjnych wybranych elementów wymaganych ustawą o rachunkowości. Przyczyną nieprawidłowości była błędna interpretacja przepisów przez osobę prowadzącą księgi rachunkowe i Zarząd oraz niedopatrzenie członka Zarządu w procesie obiegu dokumentów. Skutkiem nieprawidłowości było naruszenie obowiązujących przepisów.
3. Zaksięgowanie 4 podopiecznym poniesionych kosztów do niewłaściwego źródła finansowania. Przyczyną nieprawidłowości był błąd osoby prowadzącej księgi rachunkowe, natomiast skutkiem nieprawidłowości było naruszenie uregulowań wewnętrznych.
4. Wprowadzenie do ewidencji księgowej kosztów, dat oraz kwot niewynikających z dowodów źródłowych. Przyczyną nieprawidłowości był błąd osoby prowadzącej biuro rachunkowe, natomiast skutkiem nieprawidłowości było naruszenie ustawy o rachunkowości.
5. Nieopłacenie w terminie 5 dowodów księgowych. Przyczyną nieprawidłowości było przeoczenie członka Zarządu, natomiast skutkiem było naruszenie ustawy oraz ustawy o finansach publicznych.
6. Wykazanie w Bilansie zamieszczonym na stronie NIW informacji niezgodnej z zatwierdzonym sprawozdaniem finansowym. Przyczyną nieprawidłowości była pomyłka członka Zarządu wprowadzającego dane do formularza, natomiast skutkiem było naruszenie ustawy.
7. Wykazanie w Informacji dodatkowej kwot kosztów poniesionych z 1,5% podatku dochodowego innych niż w ewidencji księgowej. Przyczyną nieprawidłowości był błąd osoby prowadzącej księgi rachunkowe, natomiast skutkiem było naruszenie ustawy o rachunkowości.
8. Zapisy na kontach księgowych nie umożliwiają uzupełnienia pozycji w sprawozdaniu merytorycznym w zakresie przychodów z darowizn od osób fizycznych i prawnych. Przyczyną nieprawidłowości było niedostosowanie planu kont przez osobę prowadzącą księgi rachunkowe, natomiast skutkiem było naruszenie ustawy o rachunkowości.
9. Zapisy na kontach księgowych utrudniają ustalenie stanu początkowego na 1 stycznia 2024 r. środków pochodzących z odpisu 1,5% podatku dochodowego. Przyczyną nieprawidłowości była błędna praktyka wyliczania przyjęta przez osobę prowadzącą księgi rachunkowe, natomiast skutkiem było naruszenie instrukcji wypełniania sprawozdania merytorycznego oraz zniekształcenie danych w tym sprawozdaniu.
10. Wykazanie w poz. III.3.3. i III.4.1. sprawozdania merytorycznego kwot kosztów poniesionych z 1,5% podatku dochodowego niezgodnych z ewidencją księgową oraz zestawieniem będącym ewidencją szczegółową prowadzoną w Stowarzyszeniu oraz ewidencją księgową. Przyczyną nieprawidłowości był błąd osoby prowadzącej księgi rachunkowe, natomiast skutkiem było naruszenie ustawy o rachunkowości.
11. Wykazanie w poz. III.4.2. sprawozdania merytorycznego kwoty kosztów dotyczących reklamy niezgodnych z ewidencją księgową. Przyczyną nieprawidłowości był błąd osoby prowadzącej księgi rachunkowe, natomiast skutkiem było naruszenie ustawy o rachunkowości.

IV. Informacja o zastrzeżeniach zgłoszonych do protokołu kontroli i wyniku ich rozpatrzenia lub o niezgłoszeniu zastrzeżeń: do protokołu kontroli problemowej nie wniesiono zastrzeżeń.

V. Zalecenia lub wnioski dotyczące usunięcia nieprawidłowości lub usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej.

W celu wyeliminowania stwierdzonych nieprawidłowości należy:

- 1) Dokonać stosownego wyksięgowania kwoty odsetek oraz darowizn nieprawidłowo ujętych do przychodów odpisu 1,5% podatku dochodowego.
- 2) Wprowadzać do ksiąg rachunkowych koszty poniesione przez podopiecznych według prawidłowych źródeł finansowania.
- 3) Wprowadzać do ksiąg rachunkowych dowody księgowe zawierające wszystkie elementy wynikające z art. 21 ust. 1 ustawy o rachunkowości.
- 4) Wprowadzać do ksiąg rachunkowych prawidłowe dane wynikające z dowodów księgowych.
- 5) Podjąć działania zmierzające do regulowania zobowiązań w terminach wynikających z dowodów księgowych.
- 6) Wykazywać w rocznym sprawozdaniu merytorycznym i finansowym dane zgodne ze stanem faktycznym i wynikające z ewidencji księgowej.

W celu usprawnienia funkcjonowania jednostki kontrolowanej należy:

- 1) Dołożyć staranności przy wprowadzaniu nazwisk podopiecznych w pozycji *Zdarzenie i opis* w ewidencji księgowej na koncie 711/1.
- 2) Opisywać dowody księgowe dotyczące kosztów administracyjnych poniesionych z 1,5% podatku dochodowego wskazując źródło finansowania.

VI. Na podstawie art. 32 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, w związku z § 20 ust. 1 rozporządzenia Przewodniczącego Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego z dnia 24 października 2018 r. w sprawie przeprowadzania kontroli organizacji pożytku publicznego¹⁷, zwracam się o poinformowanie Wojewody Opolskiego, w terminie 30 dni od dnia doręczenia wystąpienia pokontrolnego, o sposobie usunięcia nieprawidłowości oraz wykonania zaleceń pokontrolnych (wraz z dowodami potwierdzającymi wykonanie zaleceń, tj. potwierdzenie zwrotu omyłkowo otrzymanych środków z US, dokument potwierdzający wyksięgowanie środków odsetek oraz darowizn nieprawidłowo ujętych do przychodów odpisu 1,5% podatku dochodowego), a także o podjętych działaniach lub przyczynach ich niepodjęcia.

Wojewoda Opolski

Monika Jurek

Wystąpienie pokontrolne zostało wydane w postaci elektronicznej i podpisane kwalifikowanym podpisem elektronicznym.

---

¹⁷ Dz. U. z 2018 r. poz. 2054.